

Dravci mezi vydavateli

Zásada *publish or perish*, tedy *publikuj nebo zmiz*, která ovládá akademický svět už delší dobu a která i u nás v souvislosti metodikami hodnoceními výsledků vědecké práce připravovanými RVVI akceleruje, přivedla na svět docela nový fenomén – tzv. *predatory publishers*, neboli *dravčí vydavatele*. To jsou lidé či organizace, kteří se z hladu akademiků po publikacích snaží něco vytěžit. Zakládají internetové časopisy, do kterých lákají publikacíchtivé akademiky. Ale protože nemohou počítat s tím, že si jejich časopisy-nečasopisy někdo bude kupovat a protože to, do čeho se pustili, rozhodně nepojímají jako dobročinný podnik, nezbyvá jim, než tak či onak vydělat na příspěvatelích. To znamená že autoři článků, které mají v takových periodících vyjít, se dříve či později dozvedí, že je potřeba, aby na toto vyjítí přispěli. (To samo o sobě ještě není zcela diskvalifikující, i některé seriózní časopisy se dnes snaží vybírat nějaké peníze od příspěvatelů či jejich institucí, i když zatím se to, pokud vím, dosud děje spíše v přírodních než v humanitních vědách – tam ale člověk za své peníze dosáhne na něco, co je skutečným oceněním jeho práce, totiž publikace ve skutečně prestižním periodiku.)

Existuje například renomovaný časopis [Philosophical Studies](#). Je vydáván v USA (i když dnes již pod křídly berlínského koncernu Springer) a odhadoval bych, že přijímá tak 3-5% příspěvků; takže publikovat v něm je mimořádný úspěch. Být členem redakční rady takového časopisu je vrcholně prestižní záležitost. Existuje ale i časopis [Philosophical Study](#) (proč se asi jmenuje tak podobně?). Ten byl založen před pár lety a vydává ho nakladatelství Davids Publishing (fakt, že původně se jmenovalo "USA-China Business Review (Journal), Inc." leccos naznačuje). Do redakční rady tohoto časopisu byl prováděn široký nábor, i v Česku. K publikování v tomto časopisu jsou čas od času autoři přímo přemlouváni – měli by si ale dobře přečíst "Guidelines" na stránce časopisu; na jejich konci se krčí drobná větička "Authors will be charged publication fee if their paper(s) is accepted for publication after blind review," to jest "Od autorů bude, je-li jejich článek přijat k publikaci, požadován poplatek za publikování".

Tento typ podnikání ovšem není možné zaměňovat s upřímně míněnými snahami některých akademiků obejít renomované nakladatele, jejichž role se v současném vědecko-vydavatelském byznysu stává poněkud spornou (téměř všechnu práci spojenou s vydáváním časopisů si dnes dělají akademici sami a renomovaní vydavatelé, kterým z toho plynou zisky, již téměř jenom propůjčují své značky), a získat skutečnou prestiž

pro časopisy, které si vydávají sami. Příklady takových časopisů jsou [Philosophers Imprint](#) či [Australasian Journal of Logic](#).

Více o dravčích vydavatelích:

[Investigating journals: The dark side of publishing \(Nature\)](#)

[Criteria for Determining Predatory Open-Access Publishers \(J. Beall\)](#)

[Potential, possible, or probable predatory scholarly open-access journals \(J. Beall\)](#)

Jaroslav Peregrin

Filosofický ústav
Akademie věd České Republiky
Jilská 1, 110 00 Praha 1

&

Filozofická fakulta
Univerzita Hradec Králové
Rokitanského 62, 500 03 Hradec Králové
jaroslav.peregrin@uhk.cz